

CAVİT BİNBAŞIOĞLU

RUH SAĞLIĞI BİLGİSİ

BİNBAŞIOĞLU YAYINEVİ

Önsöz

Eğitim Psikolojisi adlı kitabımızın üçüncü cildini oluşturan «Ruh Sağlığı Bilgisi»nin üçüncü basımını da yaptırmış olmanın mutluluğunu duyuyorum. İkinci basımının mevcudu çoktan bitmiş olmasına karşın, üzerinde çalışmak için zamanın olmaması nedeniyle, üçüncü basımını bugüne kadar yaptıramamıştım. İlk basımlarından bugüne kadar bu konuda bir hayli kitap yayımlandı. Bu basımda, bu kitaplardan da yararlanmak olanağı bulunmuştur.

Bu basımı yapılırken kitap yeniden düzenlenmiş ve geliştirilmiştir. Daha çok kişilik gelişmesine ağırlık verildiği için kitaba, ikinci ad olarak, «Kişilik : Gelişimi ve Eğitimi» adı verilmiştir. Böylece çocuk eğitimi ile ilgili olarak, gerekli olan bilimsel bilgiler bu kitapta sunulmaya çalışılmıştır.

Kitaptaki her bir konu, bir öğretmen ya da ana - baba gibi eğitimle uğraşan kimselerin gereksinmelerine göre geliştirilmiştir. Kitaptaki bilgiler ve örnekler, alanlarında birer yetke (otorite) olan kişilerin yapıtlarına dayandırılmıştır. Bu amaçla, psikoloji kitaplarına geçmeyen örnekler vermekten sakınılmıştır.

Birinci kitapta «Cinsel Gelişim ve Eğitim» konusu ayrıntılı olarak işlendiği için, yinelememek amacıyla, bu kitapta, bu konuya yer verilmemiştir.

Kitabın ilk basımları yapıldıktan sonra Kız Meslek Liselerinde okutulan «Çocuk Gelişimi ve Eğitimi» dersi için yardımcı ders kitabı olarak kabul edildiği için, bu basımın hazırlanmasında bu hususun da gözönünde bulundurulmasına özel bir dikkat gösterilmiştir.

Bu haliyle kitabımızın hem bugünün, hem de geleceğin ana - babaları için yararlı olacağına, bu bilgilere dayanılarak dengeli kişiliğe sahip gençler yetiştireceklerine inanıyorum.

Ankara, 15 Kasım 1983
Cavit BİNBAŞIOĞLU

İçindekiler

I — Ruh Sağlığının Niteliği	1 — 9
Ruh Sağlığını ve Ruh Hastalıklarını Konu Olarak ele alan Bilimler	2 — 2
Ruh Sağlığı Bilgisinin Önemi	2 — 3
Ruh Sağlığı Bilgisinin Amaçları	3 — 4
Ruh Hastalıklarına ve Ruh Sağlığı Sorunlarına Karşı Gösterilen İlginin Tarihçesi	5 — 8
Tartışma Soruları	9 — 9
II — Uyum ve Kişilik	10 — 33
Temel Kavramlar : Uyum, Yaradılış, Normallik, Güdü, İçgüdü ...	10 — 13
Güdüleme, Dürtü ve Düzenleşim (Mekanizma) İlişkileri	13 — 14
Bireğin Temel Gereksinimleri	14 — 16
Dengeleşim	16 — 16
Engelleme ve Çatışma	16 — 19
«Kişilik» Kavramı	19 — 20
«Karakter» Kavramı	20 — 21
«Kişilik» ile «Karakter» Arasındaki Benzerlik ve Ayrılıklar	21 — 21
Kişilik Özellikleri	22 — 24
Kişiliği İnceleme Teknikleri : Olay Tarihçesi, Derecelendirme Ölçeği, Kâğıt, Kalem Testi, Görüşme Tekniği, Sosyogram Tekniği, Serbest Çağrışım ve Rüya Çözümlemesi Tekniği, Yansıtıcı Teknikler	24 — 33
Tartışma Soruları	33 — 33
III — Kişiliği Etkileyen Etkenler	34 — 46
Soyaçekim Etkenleri	34 — 35
Biyolojik Etkenler	35 — 40
Bilinçaltı Etkenleri : S. Freud, A. Adler, K. Jung, O. Rank ve K. Horney'in Kişilik Kuramları	40 — 44
Çevresel Etkenler	44 — 46
Tartışma Soruları	46 — 46
IV — Uyma ve Savunma Düzenleşimleri (Mekanizmaları) : Yü- celtme, Ödünleme, Yansıtma, Ussallaştırma, Baskı, Öz- değleştirme, Özleştirme, Tepki geliştirme, Saplanma, Yad- sıma, Gerileme, Zorlanım, Yön değiştirme, Bölünme ve Dönüşüm	47 — 55
Savunma Düzenleşimlerinin Gelişmesini Sağlayan Etkenler ve Sonuç	55 — 57
Tartışma Soruları	57 — 57

V — Ailede Kişilik Gelişimi ve Eğitimi	58 — 98
Kişilik Gelişiminde Ailenin Rolü	58 — 59
Kişiliği Etkileyen Bir Etken Olarak Ailenin Kuruluşu	59 — 61
Ailede Ruh Sağlığı İçin İlkeler	61 — 62
Ailede Çocuk Eğitimi İlkeleri	62 — 68
Ailenin Çocuğun Kişiliği Üzerindeki Etkileri	68 — 70
Çocuğun Kişiliği Üzerine Babanın Etkileri	70 — 72
Çocuğun Kişiliği Üzerine Ana ve Babanın Ortak Etkileri	72 — 73
Ailede Çocuğun Yerinin Kişilik Üzerine Etkileri : Doğuş Sırası, Tek Çocuk Olmanın Yarattığı Sorunlar	73 — 77
Çocuklarda Görülen Kötü Davranışlar ve Bunların Kişilik Üzerine Etkileri :	
Çocuklarda Uykusuzluk ya da Anormal Uyku Uyuma Alışkanlığı	78 — 79
Çocuklarda Yemek Yememe ya da Az Yeme Alışkanlığı	79 — 81
Çocuklarda Kuruluk ve Temizlik Alışkanlığı	81 — 83
Çocuklarda Öfke Nöbetleri	83 — 85
Çocuklarda İnatçılık Belirtileri	85 — 87
Çocukta Sözdinlemezlik (İtaatsizlik) Belirtileri	87 — 88
Çocuk Davranışlarının Düzeltilmesiyle İlgili Olarak Ana - Babanın Tepkileri :	
Eleştiriden Yararlanmak	89 — 90
Korkutmadan Yararlanmak	90 — 91
Karşı Durumda Olan Başkalarıyla Karşılaştırmak	91 — 92
Kıskandırmadan Yararlanmak	92 — 93
Bedensel Cezalardan Yararlanmak	93 — 95
Ailede Çocuğa «Ruhsal Bağımsızlık»ın Kazandırılması	95 — 97
Tartışma Soruları	98 — 98
VI — Okulda Kişilik Gelişimi ve Eğitimi	99 — 131
Okul ve Kişilik Sorunları	99 — 101
Okulda Kişilik Eğitimi Etkileyen Etkenler	101 — 102
Öğretmen İçin Ruh Sağlığının Önemi - Ruh Sağlığı ve Öğretmen	103 — 104
Öğretmen Seçimi	104 — 104
İyi Bir Öğretmenin Kişilik Özellikleri	104 — 104
Öğretmenlerde Görülen Kimi Rahatsız Edici Alışkanlıklar	107 — 108
Öğretmenin Ruh Sağlığı ile İlgili Kimi Durumlar	108 — 109
Kişilik Gelişimi Yönünden Öğretmen - Öğrenci İlişkileri	109 — 113
Tek Program, Tek Yöntem ve Kişilik Gelişimi	113 — 118
Formalist Eğitim ve Okulda Kişilik Gelişimi	118 — 120
Yazılı ve Sözlü Yoklamalar - Okulda Kişilik Gelişimi Üzerine Etki Yapan Diğer Etkenler : Yarışma ve Kişilik Gelişimi :	
Yöntemsiz Çalışma - Yorgunluk ve Kişilik Gelişimi	120 — 125
Okulda Disiplin Sorunları	125 — 128
Okulda Ruh Sağlığı Sorunlarının Tanınması ve Sağaltımı	128 — 130
Tartışma Soruları	131 — 131

VII — Kişilik Uyumsuzlukları	132 — 174
Ruh Hastahklarının Nedenleri : Soyçekim, Alkol, Frengi, Sıt- ma, tifo, dizanteri, İç salgı bezleri, Yorgunluk, Cinsiyet, Yaş, Öteki nedenler	132 — 134
Ruh Hastahklarının Belirtileri :	
Davranışlarda Görülen Değişiklikler	135 — 138
Duygularda ve Kimi Tepkilerde Görülen Değişiklikler	138 — 138
Düşüncede Görülen Değişiklikler	138 — 143
Ruh Hastahklarının Türleri	143 — 145
Psikonevrozlar :	
1. Nevrasteni	148 — 150
2. Psikasteni	150 — 153
3. Kaygı Halleri (Anxiety)	153 — 153
4. İsteri	153 — 156
Psikozlar :	
Organik Psikozlar : 1. Frengi Psikozları, 2. Zehirlenmeler, 3. Sara, 4. Yaşlılık Psikozu	156 — 157
İşlevsel Psikozlar : 1. Şizofreni, 2. Paranoya, 3. Manik depresif psikoz	157 — 159
Ruh Hastahklarının Sağaltımı	159 — 159
Psikopatik	159 — 161
Psikosomatik Bozukluklar	161 — 162
Suçluluk :	
Doğal Suçluluk Kuramları	163 — 164
İşlevsel Suçluluk Kuramları	164 — 165
Özel Suçlar : Cinsel suçlar ve fuhuş, Hırsızlık, Yalancılık, Ev- den ve okuldan kaçma, Kırıcılık, Sigara ve içki, İntiharlar	165 — 174
Cinsel Uyumsuzluklar	174 — 174
Tartışma Soruları	174 — 174
Kaynakça	175 — 176